

*Є. Ю. Мордань, аспірант, М. В. Федоренко, аспірант, ДВНЗ
"Українська академія банківської справи НБУ"*

НЕОБХІДНІСТЬ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ БАЗЕЛЯ III В БАНКІВСЬКУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ

Основними методичними новаціями документа, що був запропонований для обговорення Базельським комітетом з питань банківського нагляду у 2010 році, було: збільшення мінімального рівня статутного капіталу від 2 до 4,5 % активів; підвищення мінімального рівня основного капіталу банку до 6 % активів, встановлення співвідношення між капіталом банку та його активами, взятими з урахуванням кредитного ризику залишилося на рівні 8 % активів (проте з урахуванням необхідності створення буферного капіталу в розмірі 2,5 % статутного капіталу до 2019 року його розмір повинен становити 10,5 %).

Базель III має рекомендаційний характер і є обов'язковим для виконання лише наглядовими органами держав-членів (Бельгії, Німеччини, Франції, Італії, Японії, Канади, Нідерландів, Швейцарії, Великобританії, США, Швеції, Люксембургу, Ірландії та Іспанії). Проте велика кількість країн взяли його до уваги, вносячи зміни в національне законодавство в сфері регулювання банківського бізнесу.

Деякі країни, наприклад Франція та Німеччина, вважають такі вимоги досить жорсткими та наголошують на недостатності часу для їх виконання. Швейцарія та США, навпаки, наголошують на необхідності підсилення існуючих у Базеля III вимог щодо капіталу банків.

На наш погляд, вимоги Базеля III ще не скоро знайдуть свій відбиток в українському законодавстві, хоча це було б позитивним кроком у межах міжнародної інтеграційної політики. На даний час банківська система України повністю відповідає вимогам директиви Базеля I, а лише деякі банки відповідають стандарту Базеля II.

Повноваженнями у сфері здійснення банківського регулювання в Україні наділений Національний банк України. Згідно з Інструкцією "Про порядок регулювання діяльності банків в Україні", затвердженою постановою НБУ від 28.08.2001 № 368, мінімальний розмір регулятивного капіталу становить 120 млн. грн., а норматив адекватності регулятивного капіталу - не менше 10 %.

Але рівень розвитку та обсяг капітальної бази українських банків, на наш погляд, не може конкурувати зі світовими лідерами в галузі банківської справи.

Щорічно видавництво "The Banker" складає рейтинг 1 000 найбільших банків світу за рівнем статутного капіталу. У 2010 році першу трійку очолили американські фінансові корпорації, такі як Bank of America Corp, JPMorgan Chase & Co та Citigroup. Лідруючий банк має капітал у розмірі 160 388 млрд. дол. США. За статистичними даними Національного банку України, за станом на 01.01.2010 на перших місцях розташовані державні банки, Ощадбанк та Укрексімбанк, статутний капітал яких становить 1,740 млрд. дол. США та 1,253 млрд. дол. США відповідно. Вперше до світового рейтингу Top-1000 World Banks, опублікованого в липні 2010 р., ввійшов Ощадбанк, зайнявши 335-те місце з капіталом першого рівня - 1,832 млрд. дол. США. Сума статутного капіталу десяти найбільших банків України становить 7,550 млрд. дол. США, а статутний капітал усіх 179 банків України становить 15 млрд. дол. США, що відповідає капіталу банку, який розташований у світовому рейтингу приблизно на 70-му місці. Це ще раз доводить неготовність національної банківської сфери до різкого впровадження вимог нового міжнародного стандарту.

Крім того, впровадження міжнародних нововведень призведе до активізації дій щодо об'єднання та злиття банків, подорожчання кредитів і зменшення кількості банківських установ.

Таким чином, з огляду на необхідність розвитку міжнародної взаємодії в галузі регулювання банківської діяльності Національному банку України необхідно вивчати світовий досвід впровадження нового стандарту та розробити програму його поетапної імплементації в систему регулювання банківської системи України.

Мордань, Є.Ю. Необхідність імплементації Базеля III в банківську систему України [Текст] / Є.Ю. Мордань, М.В. Федоренко // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика: зб. тез доповідей VI Міжнародної науково-практичної конференції (26–27 травня 2011 р.): у 2 т. – Суми: УАБС НБУ, 2011. – Т. 2. – С. 128-130.